

ته دیگ

حق‌درا سیب‌زمینی

می‌خواهد؟

داود معصومی مهوار

سعید داشت از خانه بیرون می‌رفت. مادرش گفته بود که برای ته‌دیگ برنج، سیب‌زمینی بخرد. اما قرار گذاشته بودند که خود سعید مقدار لازم را تخمین بزند. او به سمت سبزی‌فروشی می‌رفت و محاسبه‌های خود را چنین مرور می‌کرد:

قطر قابلمه برنج ۴۰ سانتی‌متر است و ارتفاع قابلمه تأثیری در مقدار سیب‌زمینی لازم ندارد. سیب‌زمینی قرار است ته‌دیگ چیده شود و تا جایی که ممکن است، باید کف قابلمه را بپوشاند. حتی اگر کمی دور دیگ را هم بگیرد، بد نیست. پس من شعاع دایره کف قابلمه را ۲۲ سانتی‌متر می‌گیرم. ضخامت سیب‌زمینی ته‌دیگ هم مهم است. اگر خیلی نازک باشد، ته‌دیگ می‌سوزد و سیاه می‌شود. اگر هم خیلی ضخیم باشد، نپخته می‌ماند. مادرم تأیید کرد که ضخامت یک سانتی‌متر مناسب است. پس من به

سیب زمینی روی آب نمی ایستند و آرام به ته ظرف آب می رود. گویا ۸۰ درصد سیب زمینی همان آب است. در جست و جوی اینترنتی، جرم حجمی سیب زمینی را $1/1$ کیلوگرم بر لیتر دیدم. پس اگر $1/52$ لیتر سیب زمینی بخواهم، وزن آن را باید با تناسب، چنین محاسبه کنم:

$$\frac{1/1 \text{ kg}}{1 \text{ liter}} = \frac{x}{1/52 \text{ liter}} \rightarrow x = 1/1 \times 1/52 \text{ kg} = 1/52 \text{ kg}$$

پس من $1/52$ کیلوگرم سیب زمینی لازم دارم. ولی باید پوست و خرابی های احتمالی آن را هم در نظر بگیرم. همچنین باید حواسم باشد که حلقه کردن سیب زمینی ها کار دقیقی نیست و ممکن است که ضخیم تر از یک سانتی متر حلقه شوند. پس اگر 2 کیلوگرم سیب زمینی بخرم، برای ته دیگ قابلمه 40 سانتی متری (قطر) کم نخواهد آمد.

راحتی می توانم حجم سیب زمینی لازم را حساب کنم. باید حجم یک استوانه به ارتفاع یک سانتی متر و شعاع قاعده 22 سانتی متر را حساب کنم.

$$\text{طول ارتفاع} \times \text{مساحت قاعده} = \text{حجم استوانه}$$

$$\text{حجم استوانه} = \pi \times r^2 \times h$$

$$\text{حجم سیب زمینی ته دیگ} = 3/14 \times 22 \times 22 \times 1 = 1519/76$$

که تقریباً برابر 1520 سانتی متر مکعب است؛ یعنی کمی بیشتر از $1/5$ لیتر. اما سیب زمینی را لیتری نمی فروشند و به قول بابا بزرگم «کشی منی» است! من باید وزن سیب زمینی را پیدا کنم. وزن سیب زمینی خیلی با وزن آب هم حجم خود فرق نمی کند. آزمایش کرده ام،

پی نوشت

- چیزی که فروش آن وزنی است و با ترازو وزن می شود. من واحد وزنی است که قدیم ها به کار می رفت و هر من تبریز، 3 کیلو و هر من ری، 12 کیلو بوده است.